

CRO Luchthaven Rotterdam

Betreft : Verslag bijeenkomst CRO luchthaven Rotterdam d.d. 9 maart 2023

Aanwezig:

Voorzitter : dhr. E. van Heijningen
Secretaris : dhr. E. Struch

Leden/ plaatsvervangende leden/ ambtelijke ondersteuning/ adviseurs:

Provincie Zuid-Holland : mw. W. de Zoete (eerste half uur)
Provincie Zuid-Holland : dhr. K. de Jong
Gemeente Rotterdam : dhr. R. van der Bolt
Gemeente Lansingerland : dhr. S. Fortuyn
Gemeente Lansingerland : dhr. B van Gerwen
Gemeente Schiedam : dhr. S. Hamerslag
Rotterdam The Hague Airport : mw. W. van Dijk
Luchtverkeersleiding Nederland : dhr. P. van der Werf
Gebruikers Grote Luchtvaart : dhr. B. Renckens
Gebruikers Kleine Luchtvaart : dhr. O. Bal
Bewonersvertegenw. Rotterdam : dhr. J. Schendstok
Bewonersvertegenw. Schiedam : dhr. M. Houtkamp
Bewonersvertegenw. Lansingerland : dhr. D. Thoen
Natuur en Milieufederatie ZH : mw. N. Schuil
DCMR Milieudienst Rijnmond : dhr. R. Spaans

Afwezig:

Gemeente Rotterdam : dhr. V. Karremans
Gemeente Schiedam : mw. L. Voogelaar
Bedrijfsleven (VNO-NCW) : mw. R. Tieman

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom. Hij dankt de aanwezigen voor het in hem getoonde vertrouwen als interim-voorzitter van de CRO. Hij voelt zich ook al weer thuis. Het doet hem denken aan de tijd dat hij als gedeputeerde qualitate qua voorzitter was van de toenmalige Commissie 28. Hij heeft kennisgenomen van de spanningen die er in en rond de CRO hangen in diverse processen. Hij hoopt dat hij een bijdrage kan leveren aan goed overleg en goede verstandhoudingen.

Mw. de Zoete verontschuldigt zich voor eerder vertrek vanwege verplichtingen elders. Namens de provincie waardeert ze het snelle aantreden van dhr. van Heijningen als voorzitter a.i. en de inspanningen van het ministerie daarvoor. Als voorzitter van de BRR meldt ze dat de laatste vergaderingen in het teken stonden van het Luchthavenbesluit.

Dhr. Houtkamp merkt op dat de bewonersvertegenwoordigers hebben opgekeken van het plotselinge vertrek van dhr. Weber. Ze zijn blij met de interim-voorzitter.

De voorzitter wijst erop dat in een volgende vergadering een voorstel op tafel zal liggen voor de procedure selectie nieuwe voorzitter. Tot die tijd zal hij zo goed mogelijk de taken van voorzitter vervullen. Hij spreekt de wens uit dat er komend jaar goede, inhoudelijke vergaderingen zullen plaatsvinden.

Er zijn berichten van verhindering ontvangen van dhr. Karremans en mw. Voogelaar. Dhr. Karremans laat zich vervangen door dhr. v.d. Bolt.

a. agenda

De agenda wordt na enkele vragen over de wijze van behandeling ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Er zijn afgezien van de mededelingen die reeds bij agendapunt 1 gedaan zijn, geen mededelingen.

3. Benoemingen

a. ontslag

De voorzitter verleent dhr. O.L. (Oscar) Bal met ingang van 23 maart 2023 ontslag als lid van de CRO namens de kleine gebruikers van Rotterdam The Hague Airport.

b. (her)benoeming

De voorzitter benoemt dhr. J.P.M. (Michiel) Munting met ingang van 23 maart 2023 als lid van de CRO namens de kleine gebruikers van Rotterdam The Hague Airport.

4. BRR: terug/voorblick

Er zijn geen toevoegingen en ook geen vragen.

5. Handhaving: ILT Handhavingsrapportage 2022 RTHA

Dhr. Schendstok vindt, dat door het gebruik van de nieuwe appendices met terugwerkende kracht de spelregels veranderen. Omdat dit nu leidt tot een lagere geluidbelasting, zouden ook de grenswaarden verlaagd moeten worden. Hij vindt het bovendien te slap dat ILT alleen maar waarschuwingen uitdeelt. Dhr.

v.d. Kleij antwoordt dat in de vorige CRO al is uitgelegd hoe het zit met de nieuwe appendices. Alles moet berekend worden met de oorspronkelijke appendices. Nieuwe toestellen moeten wel meegenomen worden. De berekening is nu correcter.

Dhr. Schendstok blijft bij zijn standpunt en vraagt sinds wanneer die nieuwe toestellen in bedrijf zijn. Dhr. v.d. Kleij raadt aan te kijken naar de presentatie voor de vorige CRO.

Dhr. Thoen begrijpt dat de waarden nu omlaag worden bijgesteld, maar wat als blijkt dat deze toestellen juist meer lawaai maken? Dhr. v.d. Kleij antwoordt dat ze in het geheel niet waren ingeschaald en er hierdoor een overschatting van de geluidbelasting was. De kans is klein dat het omgekeerde gebeurt, omdat vliegtuigen doorgaans stiller worden.

Dhr. Thoen vraagt zich af of je dit met terugwerkende kracht zou moeten doen. Dhr. v.d. Kleij antwoordt dat dit een keus is van I&W.

Dhr. Schendstok merkt tenslotte nog op dat handhavingsnormen geen hindernormen zijn.

De handhavingsrapportage wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. Meldingen hinder Vliegtuigbewegingen rondom RTHA

a. rapport DCMR 1^e kwartaal gebruiksjaar 2023

De voorzitter constateert dat het stuk veel te laat is aangeleverd. Het wordt daarom niet meer behandeld. Hij verwacht dat dit soort stukken op tijd komen. Het doet ook geen recht aan het vele werk dat erin zit. Dhr. Fortuyn merkt op dat dit de eerste keer is. Dhr. Spaans legt uit dat het niet gelukt is het jaarrapport op tijd te leveren onder andere vanwege het grote aantal meldingen. Ook het WOO-verzoek kost veel tijd en energie. De voorzitter constateert dat er bij de DCMR blijkbaar te veel werk is ten opzichte van de beschikbare capaciteit.

Dhr. Spaans ziet dat het aantal meldingen verdubbeld is, ten opzichte van pre covid zelfs verdrievoudigd. De voorzitter heeft begrip voor de uitleg van dhr. Spaans, maar ziet noodzaak voor een gesprek met de DCMR-directie voor het geval hier sprake zou zijn van een structureel capaciteitstekort. Dhr. Fortuyn voegt hieraan toe dat het ook een budgettaire kwestie is. Als er een knelpunt is, dan is het ook de taak van de DCMR dit te melden.

Op de vraag van dhr. Thoen wanneer het jaarrapport komt, antwoordt dhr. Spaans dat dit 1 april zal zijn.

7. Hinder beleving: persoonlijk jaarverslag “Weerklank”

Dhr. Witjes geeft een presentatie (bijgevoegd).

In de presentatie wordt de vraag aan Transavia gesteld waar de toestellen overnachten die om 19.00 uur vertrekken? Dhr. Renckens antwoordt dat deze naar Amsterdam gaan. Er kan ook sprake zijn van een gedeelde bestemming.

In de presentatie van dhr. Witjes wordt aan Transavia ook de vraag gesteld waarom de geclaimde 3 dB lagere geluidbelasting door stillere vliegtuigen niet meetbaar is op 200 m hoogte. Dhr. Renckens antwoordt, dat dit een 100% vergelijking lijkt, maar dat er bijvoorbeeld verschil kan zitten in het aantal passagiers aan boord. Dhr. Spaans voegt toe dat de meteo omstandigheden gelijk kunnen lijken, maar dat dit niet zo hoeft te zijn. Er kan bijvoorbeeld verschil zitten in vlieghoogte. PAMV moet inzicht gaan geven in dit soort verschillen (gemeten en berekende waarde). Dhr. v.d. Bolt vult aan dat het lastig te beoordelen is op basis van een incidentele meting. Hij heeft zelf ook wel eens gezocht naar bewijsmateriaal en vindt dan wel degelijk een verschil van 7 dB. Maar daar kan geen conclusie in het algemeen aan verbonden worden. Dhr.

v.d. Werf denkt dat er misschien wel expertise is bij Boeing en oppert om het bedrijf een keer uit te nodigen voor een toelichting op de effecten van verschillende gewichten en trustsettings.

Op de vraag waarom vluchten richting het oosten zo een ruime bocht maken, legt dhr. v.d. Werf uit dat bij een grote bocht een vliegtuig meer energie nodig heeft (maximaal 15 graden bank). Bij een kortere bocht kan sneller gedraaid worden. Vorig jaar zijn nieuwe navigatiesystemen ingevoerd. Deze technologie biedt kansen op verbetering.

Met betrekking tot de vraag over starten in één richting merkt dhr. v.d. Werf op dat dit bekeken is in het participatietraject. Dit kan nader onderzocht worden, maar let wel op interferentie.

De voorzitter dankt dhr. Witjes voor zijn presentatie en de daaraan ten grondslag liggende inspanningen. Hij stelt voor het rapport voor dit moment voor kennisgeving aan te nemen en verder mee te geven aan de werkgroep Hinder Beperking (**actie secretaris**). De voorzitter stelt voor de suggestie m.b.t. Boeing nog even achter de hand te houden.

8. Hinder beperkende maatregelen

a. afwegingskader: voortgang

De secretaris meldt dat het eindrapport van MovingDot weliswaar al beschikbaar was, maar dat het gezien de potentieel grote impact van het afwegingskader de werkgroep verstandig leek bespreking uit te stellen tot de CRO weer in rustiger vaarwater zou zijn gekomen.

9. Luchthavenbesluit: concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau

a. toelichting (presentatie door RTHA)

Dhr. v.d. Kleij geeft een presentatie (**bijgevoegd**).

b. update proces (presentatie door I&W)

Dhr. van Gemeren (coördinerend beleidsmedewerker bij de directie Luchtvaart van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) geeft een presentatie (**bijgevoegd**).

De voorzitter volgt het maatschappelijk debat, waarin ook veel over krimpscenario's gesproken wordt. Hoe denkt I&W dit proces vorm te geven? Dhr. van Gemeren antwoordt dat de minister de afweging moet maken. De voorzitter verwacht dat dit onderwerp, gelet op het maatschappelijk debat, op het bureau van de minister komt.

Dhr. Thoen vraagt naar de reden van het indienen van een pro forma zienswijze namens de CRO. De voorzitter antwoordt dat dit is gedaan ter behoud van rechten.

Dhr. Schendstok vindt het bewonderenswaardig dat nu al zo een presentatie kan worden gegeven. Hij vindt het aantal zienswijzen echter wat tegenvallen. Dhr. van Gemeren wijst erop dat dit slechts zienswijzen zijn op de NRD. Bij vervolgbesluiten zou het aantal hoger kunnen zijn. Bij Eindhoven waren het er 25.

Mw. Schuil ziet een strakke planning en vraagt zich af in hoeverre deze haalbaar is. Volgens dhr. van Gemeren is de planning haalbaar.

Dhr. Fortuyn vraagt of de luchtruimherziening gelijktijdig of zelfs eerder zal plaatsvinden. Dhr. van Gemeren antwoordt dat dit een lange termijn proces is. Dhr. Schendstok wil weten wat er gebeurt wanneer de luchtruimherziening invloed heeft op het luchthavenbesluit. Komt er dan een heel nieuw proces? Volgens dhr. van Gemeren heeft dit aspect de aandacht in het ministerie maar kan hij nog geen concreet antwoord geven.

Dhr. Schendstok constateert dat er nog geen natuurvergunning is en dat men hiervoor afhankelijk is van een ander departement. Hij wil weten of dit een probleem is. Dhr. van Gemeren antwoordt dat als er geen natuurvergunning is, er een passende beoordeling wordt gemaakt.

Dhr. Thoen wil graag weten wanneer er een MKBA komt. Dhr. van Gemeren antwoordt dat deze meekomt met de aanvraag en het MER. Op de vervolgvraag van dhr. Thoen of dit een echte MKBA wordt, antwoordt dhr. v.d. Kleij dat dit een MKBA maar ook een andere vorm kan zijn. Alles wordt sowieso openbaar. Het is gebruikelijk dat op de economische onderbouwing een second opinion wordt gemaakt. Daarop kan ook weer een zienswijze worden ingediend. Op dit moment is geen bezwaar en beroep mogelijk.

c. eventuele zienswijze CRO

De CRO besluit om als CRO geen zienswijze in te dienen op de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De pro forma zienswijze zal daarom worden ingetrokken (**actie secretaris**).

Mw. van Dijk vraagt of de CRO het er wel over eens is dat dit proces voortvarend moet worden gevoerd. De voorzitter antwoordt dat hij als voorzitter CRO bij het ministerie aan de bel zal trekken als vertraging zou dreigen. Hij ziet dat vele partijen belang hebben bij voortgang.

10. Planning & Control cyclus

a. jaarrekening 2022

De CRO neemt kennis van de jaarrekening en heeft geen opmerkingen.

b. jaarverslag 2022

Het jaarverslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

11. Ingekomen stukken

Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding van de ingekomen stukken. De CRO neemt er kennis van.

12. Verslagen

a. concept verslag overleg 15 december 2022

tekst:

Dhr. Houtkamp meent dat het niet verstandig is het verslag nu vast te stellen. Refererend aan het integraal opnemen van de verklaring van dhr. Bal merkt de voorzitter op dat een verslag een neutrale weergave moet zijn van hetgeen er gezegd is.

De vaststelling van het verslag wordt aangehouden.

naar aanleiding van:

Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding van het verslag.

b. actielijst

Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding van de actielijst.

c. vastgesteld verslag overleg 6 oktober 2022

Er zijn geen opmerkingen n.a.v. het vastgesteld verslag.

13. Rondvraag

Volgens dhr. Schendstok is de relatie tussen hinder en gezondheid steeds belangrijker. Daarom stelt hij voor om de GGD adviseur van de CRO te maken. De voorzitter zal dit meenemen in zijn rondje (**actie: voorzitter**).

Dhr. Thoen heeft een vraag over positievluchten om 7 uur richting Schiphol die een afwijkende vliegroute volgen, namelijk direct linksaf en dan over Lansingerland. Dhr. v.d. Werf neemt de vraag mee (**actie: LVNL**). Dhr. v.d. Kleij merkt nog op dat de SID vliegen niet kan, omdat meteen de landing ingezet moet worden.

Mw. Schuil merkt op dat de GGD veel samenwerkt met het RIVM in het kader van Schiphol.

Er zijn verder geen punten voor de rondvraag.

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Bal, die vandaag afscheid neemt als lid van de CRO. Dhr. Bal constateert dat er al heel veel woorden gebruikt zijn. Hij wil stil staan bij twee woorden: je hebt actie en reactie. De vraag is wat er in dit geval de actie was en wat de reactie. Hij constateert dat de dialoog is verhard. Soms is er zelfs helemaal geen sprake meer van een dialoog. Dat is voor niemand goed. Het is goed als iedereen aan tafel zich realiseert dat we terug moeten naar fatsoenlijk met elkaar omgaan. Dat was de idee achter zijn verklaring. Hij roept iedereen op om weer met elkaar te praten en weer normaal te doen. Scherp spelen mag, maar sta open voor elkaar.

Namens iedereen bedankt de voorzitter dhr. Bal hartelijk voor zijn gedegen inbreng gedurende vele jaren. Dhr. Bal wil nog besluiten met een korte noot voor iedereen met wie hij de afgelopen acht jaar heeft samengewerkt. Dit was heel inspirerend en vaak met veel respect. Voor het wederzijds begrip is het belangrijk dat je kennis hebt waarom dingen gebeuren. Na acht jaar en een heel intensief participatietraject is het goed om de CRO te verlaten. Hij zal de CRO blijven volgen en misschien zelfs af en toe terugkomen als plaatsvervanger. Hij is bezig een belangenorganisatie op te zetten. Hij bedankt iedereen. Hij heeft het heel prettig, heel nuttig en heel leerzaam gevonden.

14. Klacht tegen CRO: te volgen procedure

De voorzitter deelt zijn waarnemingen met de CRO. Hij benadrukt geen rapportcijfers uit te delen of te kijken wie er schuld heeft. Hij constateert dat er inmiddels een scherpte bereikt is die kennelijk overgegaan is in venijn. Scherpe inhoudelijke debatten zouden moeten kunnen plaatsvinden zonder dat de persoon van de functionarissen ter discussie komt te staan. Diverse partijen dreigen zo pontificaal tegenover elkaar te komen staan. Hopelijk kan er weer een sfeer komen waarin eenieder zijn of haar bijdrage kan leveren in goede verstandhouding, hoezeer meningen ook kunnen blijven verschillen. Hopelijk kan hij daar een bijdrage aan leveren.

Hoe dan ook zou hij het betreuren als klachten over functioneren centraal zouden komen te staan en CRO en haar leden daar veel tijd aan zouden moeten besteden. Het zou natuurlijk veel wenselijker zijn als de inhoud centraal komt te staan. Daarbij wijst hij op de toegenomen woningbouw, de verstedelijking rond het vliegveld en de grote toename van het aantal meldingen over vliegtuigoverlast.

De voorzitter heeft moeten constateren, dat de CRO geen klachtenprocedure heeft. Hij snapt dat dit onderwerp op tafel ligt, ook bij het ministerie en de CRO's landelijk, maar hij hoopt dat er in en rond de CRO weer een positieve en constructieve sfeer ontstaat waarin klachtafhandeling geen thema hoeft te zijn. Hij zal in de komende tijd met diverse betrokken partijen achter de schermen gesprekken voeren. Dhr. Houtkamp wijst erop dat wettelijke voorschriften met betrekking tot klachtafhandeling moeten worden gevolgd. De voorzitter begrijpt de opmerking van dhr. Houtkamp maar hoopt vooral dat dit proces niet verder gejuridiseerd wordt. Mocht het nodig zijn een klachtenprocedure te ontwikkelen, dan zal dat ongetwijfeld gebeuren, desnoods door middel van inhuur van juristen. Volgens dhr. Schendstok moeten alle CRO's een klachtenprocedure hebben. Een van de elementen kan mediation zijn. Je moet het een doen en het ander niet laten. De voorzitter antwoordt dat die suggestie aansluit bij zijn insteek en hij met betrokkenen een oplossing hoopt te bereiken.

15. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

website:

www.cro-rotterdam.nl